

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

BORDI I MBIKËQYRJES PUBLIKE

KOMISIONI I PROVIMEVE TË AFTËSIVE PROFESIONALE

18.10.2026

“Procedurat e punës për auditimin e pasqyrave financiare, sipas kërkesave të standardeve ndërkombëtare të auditimit”

Kjo tezë ka tre seksione:

Seksioni I:	20 Pyetje me alternativa (1 pikë secila)	Gjithsej 20 pikë
Seksioni II:	8 Pyetje me shtjellim (4 pikë secila)	Gjithsej 32 pikë
Seksioni III:	8 Ushtrime (6 pikë secili)	Gjithsej 48 pikë

PIKË TOTALE TË TEZËS: 100 Pikë

SEKSIONI I – PYETJE ME ALTERNATIVA (20 x 1 pikë)

1. Cili është qëllimi kryesor i një sistemi efektiv të kontrollit të cilësisë në një shoqëri auditimi?

- a. Të sigurojë që çdo klient të marrë një opinion pa modifikime.
- b. Të sigurojë që angazhimet kryhen në përputhje me kërkesat profesionale, ligjore, etike dhe kërkesat për pavarësi.
- c. Të ulë numrin e procedurave të auditimit.
- d. Të transferojë përgjegjësinë profesionale te klienti.
- e. Të sigurojë që mos të ndodhë asnjë përvetësim i padrejtë i aktiveve të Shoqërisë

Përgjigja e saktë është alternativa: b

2. Në një auditim të pasqyrave financiare të konsoliduara të një grupi, cili është parimi kryesor lidhur me përgjegjësinë e audituesit të grupit?

- a. Audituesi i grupit nuk ka përgjegjësi për auditimin e pasqyrave financiare të konsoliduara nëse janë përdorur auditues të komponentëve.
- b. Audituesi i grupit mban përgjegjësinë për opinionin dhe raportin e auditimit mbi pasqyrat financiare të grupit, duke marrë në konsideratë punën e audituesve të komponentëve dhe duke përmbushur kërkesat e SNA-ve për auditimin e grupit.
- c. Përgjegjësia kalon automatikisht te audituesi i shoqërisë më të madhe të grupit.
- d. Raporti i audituesit të grupit nuk është i nevojshëm kur komponentët janë audituar veçmas.
- e. Audituesi i grupit duhet të sigurohet që Shoqëria e cila auditohet po zbaton Standardet Kombëtare Kontabël

Përgjigja e saktë është alternativa: b

3. Cili nga funksionet e mëposhtme lidhet me rolin e Bordit të Mbikëqyrjes Publike?

- a. Përgatitja e pasqyrave financiare të njësive ekonomike.
- b. Administrimi i shoqërive audituese.
- c. Mbikëqyrja e audituesve ligjorë dhe shoqërive të auditimit në funksion të interesit publik dhe sigurimit të cilësisë.
- d. Miratimi i buxheteve të shoqërive tregtare.
- e. Mbikëqyrja e Institucioneve Publike

Përgjigja e saktë është alternativa: c

4. Sipas ligjit nr. 10091/2009, të ndryshuar “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar” cila nga alternativat më poshtë është e saktë në lidhje me “Raportin e Qëndrueshmërisë”?

- a- “Raportimi i qëndrueshmërisë” është detyrimi ligjor i njësive ekonomike për përgatitjen e raporteve zyrtare dhe të detyrueshme, publikimin e informacioneve jofinanciare, zbulimin e plotë dhe transparent të ndikimeve mjedisore, çështjeve sociale dhe të punësimit, respektimit të të drejtave të njeriut, luftës kundër korrupsionit, përputhjen me standarde dhe legjislacionin në fuqi dhe raportimin sipas formateve dhe afateve të detyrueshme sipas legjislacionit në fuqi.
- b- “Raportimi i qëndrueshmërisë” është detyrimi ligjor i njësive ekonomike për përgatitjen e raporteve zyrtare dhe të detyrueshme, publikimin e informacioneve financiare, zbulimin e plotë dhe transparent të ndikimeve financiare, kontabël, dhe te afat gjata në përputhje me standarde dhe legjislacionin në fuqi dhe raportimin sipas formateve dhe afateve të detyrueshme sipas legjislacionit në fuqi.

- c- "Raportimi i qëndrueshmërisë" është detyrimi ligjor i njësive ekonomike për përgatitjen e raporteve zyrtare dhe të detyrueshme, publikimin e informacioneve jofinanciare, zbulimin e plotë dhe transparent të ndikimeve mjedisore, me qëllim arritjen e objektivave mjedisore të rena dakord në marrëveshjen e Parisit.
- d- "Raportimi i qëndrueshmërisë" nuk është detyrimi ligjor por vullnetar i njësive ekonomike për përgatitjen e raporteve zyrtare jo financiare..
- e- "Raportimi i qëndrueshmërisë" është një raport jo financiar i cili shpjegon kontrollet e brendshme, qeverisjen e njësive ekonomike, planet afat gjatë për zhvillimin strategjik të aktivitetit të biznesit si edhe shpenzimet që njësia ekonomike kryen për bamirësi.

Përgjigja e saktë është alternativa: a

5. Një shoqëri audituese zëvendësohet me një shoqëri tjetër audituese përpara përfundimit të angazhimit të auditimit ligjor. Audituesi i ri kërkon evidencën përkatëse të auditimit të mbledhur deri në momentin e zëvendësimit. Shoqëria audituese e zëvendësuar refuzon ta vërë atë në dispozicion, duke argumentuar se dokumentacioni dhe informacioni i marrë gjatë auditimit mbrohen nga konfidencialiteti dhe sekreti profesional. Cili është vlerësimi i saktë sipas Ligjit nr.10091, datë 5.3.2009 "Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar", i ndryshuar ?

- a. Refuzimi është i justifikuar, sepse detyrimi për konfidencialitet vazhdon edhe pas përfundimit ose ndërprerjes së angazhimit.
- b. Evidenca mund t'i jepet pasardhësit vetëm për çështjet që audituesi i mëparshëm i ka konsideruar materiale për pasqyrat financiare.
- c. Evidenca mund t'i jepet pasardhësit vetëm pasi subjekti i audituar të autorizojë shprehimisht transferimin e saj.
- d. Shoqëria audituese e zëvendësuar duhet t'i vërë pasardhësit në dispozicion të gjithë evidencën përkatëse të auditimit të mbledhur në lidhje me atë entitet.
- e. Evidenca duhet t'i vihet në dispozicion BMP-së, i cili përcakton se cilat pjesë të saj mund t'i transferohen audituesit pasardhës.

Përgjigja e saktë është alternativa: d

6. BMP i ka deleguar organizatës profesionale kontrollin e sigurimit të cilësisë për një shoqëri audituese që kryen auditime vetëm të njësive ekonomike jo me interes publik. Gjatë kontrollit, BMP konstaton rrethana që, sipas vlerësimit të tij, kërkojnë marrjen drejtpërdrejt të procesit. Organizata profesionale kundërshton, me argumentin se kontrolli i deleguar është ende në proces dhe kompetenca mund të rikthehet vetëm pas përfundimit të tij. Cili qëndrim është në përputhje me ligjin?

- a. BMP duhet të presë përfundimin e kontrollit, sepse delegimi nuk mund të ndryshohet gjatë një procedure në proces.
- b. BMP mund të rimarrë kompetencën vetëm nëse organizata profesionale konstaton pamundësinë për të vijuar kontrollin.
- c. BMP mund të rimarrë kompetencën e deleguar kur e vlerëson të nevojshme, rast pas rasti, ndërkohë që mbikëqyr edhe procesin e deleguar.
- d. BMP mund ta rimarrë kompetencën gjatë procesit vetëm nëse shoqëria audituese fillon të auditojë një njësi ekonomike me interes publik.
- e. BMP mund të kërkojë masa korrigjuese nga organizata profesionale, por pasi kontrolli është deleguar nuk mund ta rimarrë vetë kompetencën për atë rast.

Përgjigja e saktë është alternativa: c

7. Në sistemin e sigurimit të cilësisë të organizuar nga BMP, një pjesë e financimit sigurohet nëpërmjet kontributeve të shoqërive audituese. Mekanizmi i financimit u jep këtyre shoqërive mundësi të ndikojnë në përcaktimin e burimeve financiare që vihen në dispozicion të sistemit. Përzgjedhja e subjekteve për kontroll, e kontrolluesve dhe kryerja e kontroleve mbeten nën autoritetin e BMP-së. Cili është vlerësimi i saktë?

- a. Sistemi është në përputhje me ligjin, sepse pavarësia sigurohet për sa kohë BMP kontrollon përzgjedhjen dhe kryerjen e kontroleve.
- b. Sistemi është në përputhje me ligjin, nëse shoqëritë audituese nuk mund të ndikojnë në rezultatet e kontroleve, pavarësisht ndikimit të tyre mbi financimin.
- c. Sistemi nuk është në përputhje me ligjin, sepse kërkesa për pavarësi përfshin edhe mënyrën e financimit të sistemit, e cila nuk duhet t'u japë audituesve ligjorë ose shoqërive audituese mundësi për ndikim të papërshtatshëm.
- d. Sistemi nuk është në përputhje me ligjin vetëm nëse ndikimi mbi financimin shoqërohet edhe me ndikim në përzgjedhjen e subjekteve që do të kontrollohen.
- e. Sistemi është në përputhje me ligjin nëse kontributet e shoqërive audituese përdoren vetëm për kostot administrative dhe jo për shpërblimin e kontrolluesve.

Përgjigja e saktë është alternativa: c

8. Cila nga situatat e mëposhtme nuk përbën auditim ligjor sipas Ligjit nr.10091, datë 5.3.2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar”, i ndryshuar ?

- a. Auditimi i pasqyrave financiare vjetore të një njësie ekonomike, kur auditimi kërkohet nga legjislacioni në fuqi.
- b. Auditimi i pasqyrave financiare të konsoliduara, kur detyrimi për auditim rrjedh nga legjislacioni në fuqi.
- c. Auditimi i pasqyrave financiare që kryhet në mënyrë vullnetare, me kërkesë të ortakëve/aksionerëve të njësisë ekonomike, në zbatim të standardeve ndërkombëtare të auditimit dhe kërkesave të Ligjit nr. 10091.
- d. Një angazhim për kryerjen e procedurave të dakordësuara mbi zëra të caktuar të pasqyrave financiare, ku audituesi raporton gjetjet faktike.
- e. Auditimi i pasqyrave financiare kur detyrimi për kryerjen e tij parashikohet nga një ligj tjetër.

Përgjigja e saktë është alternativa: d

9. Shoqëria ALFA sh.p.k. ka emëruar audituesin ligjor për auditimin e pasqyrave financiare vjetore. Gjatë auditimit lind një mosmarrëveshje ndërmjet administratorit dhe audituesit lidhur me trajtimin kontabël të një transaksioni material. Administratori kërkon shkarkimin e audituesit përpara përfundimit të angazhimit. Cila alternativë është e saktë?

- a. Audituesi mund të shkarkohet në çdo kohë nga organi që e ka emëruar, pa qenë e nevojshme të ekzistojë një arsye e veçantë.
- b. Mosmarrëveshja lidhur me trajtimin kontabël përbën në vetvete arsye të mjaftueshme për shkarkim.
- c. Audituesi mund të shkarkohet përpara përfundimit të auditimit vetëm kur ekzistojnë arsye të mjaftueshme; papajtueshmëria e mendimeve për trajtimet kontabël, raportimin financiar ose procedurat e auditimit nuk përbën arsye të vlefshme për shkarkim.
- d. Audituesi nuk mund të shkarkohet në asnjë rrethanë pasi ka filluar auditimin.
- e. Audituesi mund të shkarkohet vetëm pasi BMP të ketë miratuar paraprakisht vendimin.

Përgjigja e saktë është alternativa: c

10. Ortaku kryesor i auditimit në një shoqëri audituese ka qenë përgjegjës për kryerjen e auditimit ligjor të së njëjtës njësi ekonomike për 7 vjet nga data e fillimit të tij si auditues ligjor në këtë angazhim. Cila alternativë është e saktë sipas Ligjit nr.10091, datë 5.3.2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar”, i ndryshuar?

- a. Duhet të zëvendësohet pas përfundimit të periudhës 7-vjeçare, por mund të marrë pjesë sërish në auditimin e së njëjtës njësi ekonomike pas një periudhe prej të paktën 2 vjetësh, me kusht që periudha e përgjithshme e angazhimit të mos kalojë 10 vjet.
- b. Mund të vazhdojë të jetë ortak kryesor deri në përfundimin e periudhës 10-vjeçare të emërimit të shoqërisë audituese, pasi kufiri 7-vjeçar zbatohet vetëm kur ndryshon shoqëria audituese.
- c. Duhet të zëvendësohet për kryerjen e auditimit dhe mund të marrë pjesë sërish në auditimin e së njëjtës njësi ekonomike pas kalimit të një periudhe prej të paktën 3 vjetësh nga zëvendësimi i tij, me kusht që periudha e përgjithshme e angazhimit të mos kalojë 10 vjet.
- d. Duhet të zëvendësohet pas 7 vjetësh vetëm kur auditimi kryhet për një njësi ekonomike me interes publik; për njësitë e tjera ekonomike zbatohet drejtpërdrejt kufiri maksimal 10-vjeçar.
- e. Duhet të zëvendësohet pas 7 vjetësh dhe mund të rikthehet pas 3 vjetësh, ndërsa kufiri i përgjithshëm 10-vjeçar zbatohet vetëm për shoqërinë audituese dhe jo për pjesëmarrjen e ortakut kryesor në angazhim.

Përgjigja e saktë është alternativa: c

11. Sipas nenit 46/1” Rishikimi i kontrollit të cilësisë së angazhimit” të ligjit nr. 10091/2009, të ndryshuar “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar” cila nga alternativat më poshtë shpjegon më mirë qëllimin e rishikimit?

- a. Pas lëshimit të raportit të auditimit duhet të realizohet një rishikim i kontrollit të cilësisë së angazhimit për të vlerësuar nëse audituesi ligjor ose ortak kryesor i auditimit kanë përpiluar raportin e duhur të auditimit.
- b. Rishikim i kontrollit të cilësisë së angazhimit shërben për të kuptuar nëse ortak kryesor i angazhimit ka kryer parregullsi me ligjin me standardet dhe rrjedhimisht të përcaktohen masat e duhura ndëshkimore.
- c. Para lëshimit të raportit të auditimit dhe raportit shtesë për komitetin e auditimit duhet të realizohet një rishikim i kontrollit të cilësisë së angazhimit për të vlerësuar nëse audituesi ligjor ose ortak kryesor i auditimit kanë formuar në mënyrë të arsyeshme opinionin dhe konkluzionet e shprehura në draftin e këtyre raporteve.
- d. Rishikim i kontrollit të cilësisë së angazhimit shërben për të ndihmuar administratën tatimore të kuptojë se cilat janë parregullsitë a mospërputhshmëritë e Shoqërisë që auditohet me paketën e ligjeve tatimore.
- e. Rishikimi i kontrollit të cilësisë është një angazhim i vecantë nga auditimi i pasqyrave financiare, qëllimi kryesor i të cilit është rishikojë të gjitha kontrollet e brendshme që lidhen me raportimin e informacioneve jo financiare të Shoqërisë që auditohet.

Përgjigja e saktë është alternativa: c

12. Shoqëria aksionare ABC është subjekt i auditimit ligjor. Administratori, për të përshpejtuar procesin e mbylljes së pasqyrave financiare, lidh drejtpërdrejt kontratën me një shoqëri audituese të regjistruar, pa vendim të organit kompetent të shoqërisë. Cila alternativë është e saktë?

- a. Emërimi është i vlefshëm sepse administratori përfaqëson shoqërinë në marrëdhëniet me të tretët. Mjafton që shoqëria audituese të jetë e regjistruar dhe kontrata e auditimit të ratifikohet nga asambleja e përgjithshme përpara lëshimit të raportit të auditimit
- b. Emërimi i audituesit ligjor ose i shoqërisë audituese duhet të bëhet nga asambleja e përgjithshme e aksionarëve; lidhja e kontratës nga administratori, pa vendimin përkatës të asamblesë, nuk zëvendëson procedurën ligjore të emërimit.
- c. Administratori ka kompetencën ekskluzive për emërimin, ndërsa asambleja miraton raportin e auditimit
- d. Emërimi nga asambleja e përgjithshme kërkohet kur ndryshohet audituesi ligjor ose shoqëria audituese; në rastin e një angazhimi në vazhdimësi, kontrata e lidhur nga administratori është e mjaftueshme.

- e. Emërimi mund të kryhet nga administratori kur shoqëria audituese është e regjistruar dhe e pavarur nga njësia ekonomike, ndërsa vendimi i asamblesë kërkohet vetëm për njësitë ekonomike me interes publik.

Përgjigja e saktë është alternativa: b

13. Shoqëri Auditimi 'Audit sh.p.k.' kryen auditimin ligjor të një banke tregtare, Njësi Ekonomike me Interes Publik (NJEIP) dhe faturon një honorar prej 5,000,000 lekë (pa TVSH). Cili është detyrimi ligjor i kësaj shoqërie audituese ndaj financimit të Bordit të Mbikëqyrjes Publike sipas Nenit 4/1 “Financimi i Bordit të Mbikëqyrjes Publike” të ligjit Ligjit nr.10091, datë 5.3.2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar”, i ndryshuar?

- a. Shoqëria e auditimit duhet të derdhë 10% të honorarit të faturuar (500,000 lekë) në Buxhetin e Shtetit.
- b. Shoqëria e auditimit duhet të paguajë një taksë fikse vjetore prej 60,000 lekë pranë IEKA-s.
- c. Shoqëria e auditimit duhet të paguajë 3 për qind mbi shumën e honorarit të faturuar (150,000 lekë) në llogarinë e BMP-së.
- d. Shoqëria e auditimit përjashtohet nga çdo pagesë nëse ka dorëzuar Raportin e Transparencës brenda afatit.
- e. Honorari i auditimit taksohet me 15% direkt nga Banka e Shqipërisë si rregullator i klientit të auditimit.

Përgjigja e saktë është alternativa: c

14. Shoqëria e auditimit 'Audit sh.p.k.' konstaton se gjatë viteve ushtrimore 2023, 2024 dhe 2025, tarifa e paguar nga klienti 'ABC sh.a.' (Njësi ekonomike me interes publik - NJEIP) përbën përkatësisht 18%, 17% dhe 19% të totalit të tarifave të faturuara për shërbimet e auditimit ligjor nga 'Audit sh.p.k.'. Cili është detyrimi ligjor dhe procedura që duhet të ndiqet sipas Nenit 46 pika 5(e)?

- a. Shoqëria e auditimit duhet të heqë dorë menjëherë nga auditimi pa i komunikuar askujt.
- b. Shoqëria e auditimit duhet t'i komunikojë Komitetit të Auditimit të njësisë ekonomike me interes publik (NJEIP) rrethanat e kërcënimit të pavarësisë dhe masat e marra.
- c. Shoqëria e auditimit përjashtohet nga zbatohet ky nen nëse numri i punonjësve është mbi 20, pasi shoqëria mund t'i diversifikojë kërcënimet e etikës.
- d. Shoqëria e auditimit duhet t'i paguajë 5% të honorarit BMP për të ulur përqindjen nën 15%.
- e. Komiteti i Auditimit merr përsipër të kryejë vetë auditimin e pasqyrave financiare për këtë financiar dhe për vitin tjetër do të zgjidhet një auditues i ri.

Përgjigja e saktë është alternativa: b

15. Cili nga entitetet e mëposhtme NUK klasifikohet automatikisht si 'Njësi ekonomike me interes publik' sipas nenit 2, pika 23 të Ligjit nr.10091, datë 5.3.2009 “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar”, i ndryshuar, nëse nuk ka një vendim të posaçëm të Këshillit të Ministrave?

- a. Një degë e një banke të huaj e licencuar nga Banka e Shqipërisë që zhvillon veprimtari në RSH.
- b. Një shoqëri me përgjegjësi të kufizuar (SHPK) me 600 punonjës dhe qarkullim vjetor 2 miliardë lekë, e cila nuk është e listuar në bursë dhe nuk operon në sektorin financiar.
- c. Një shoqëri administruuese e fondeve të pensionit privat e licencuar nga Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare (AMF).
- d. Një shoqëri aksionare vendase e cili ka lëshuar tituj që janë të tregtuar në një treg të rregulluar (bursë).
- e. Një shoqëri sigurimi dhe risigurimi e licencuar nga Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare (AMF).

Përgjigja e saktë është alternativa: b

16. Drejtimi i një shoqërie dëshiron që një profesionist të verifikojë nëse 20 pagesa të përcaktuara paraprakisht janë autorizuar në përputhje me procedurën e brendshme të shoqërisë. Profesionisti dhe drejtimi bien dakord paraprakisht për procedurat specifike që do të kryhen, dhe profesionistit i kërkohet të raportojë për secilën pagesë nëse dokumentacioni i kërkuar ekziston, pa shprehur opinion ose përfundim sigurie. Cili angazhim është më i përshtatshëm?

- a. Auditim sipas SNA-ve “Standardeve Ndërkombëtare të Auditimit”.
- b. Rishikim sipas SNAR 2400 “Standardet Ndërkombëtare të Angazhimeve të Rishikimit” (ISRE 2400).
- c. Angazhim me siguri të kufizuar sipas SNAS 3000 (i rishikuar) “Standardi Ndërkombëtar i Angazhimeve të Dhënies së Sigurisë” (ISAE 3000).
- d. Angazhim me procedura të rëna dakord sipas SNSL 4400 “Standardet Ndërkombëtare të Shërbimeve të Lidhura” (ISRS 4400).
- e. Angazhim hartimi sipas SNSL 4410 “Standardet Ndërkombëtare të Shërbimeve të Lidhura” (ISRS 4410).

Përgjigja e saktë është alternativa: d

17. Gjatë rishikimit të pasqyrave financiare të ABC sh.a., profesionisti konstaton se inventari është rritur me 70%, ndërkohë që të ardhurat kanë rënë me 15%. Nga kërkesat për informacion rezulton se një pjesë e konsiderueshme e inventarit nuk ka pasur lëvizje gjatë 18 muajve të fundit. Profesionisti kryen procedura shtesë dhe siguron evidencë se një kategori e caktuar e inventarit është mbivlerësuar me 25 milionë lekë. Shuma është materiale për pasqyrat financiare, ndërsa nuk janë identifikuar anomali materiale në zëra të tjerë. Drejtimi refuzon korrigjimin. Cilin përfundim duhet të shprehë profesionisti?

- a. Profesionisti duhet të tërhiqet nga angazhimi, pasi në një rishikim nuk mund të shprehet përfundim kur ekziston një anomali materiale.
- b. Profesionisti duhet të shprehë përfundim të pamodifikuar, por të përfshijë një paragraf që tërheq vëmendjen mbi inventarin, pasi rishikimi jep vetëm siguri të kufizuar.
- c. Profesionisti duhet të shprehë përfundim me rezervë, pasi efektet e anomalive janë materiale, por jo të përhapura në pasqyrat financiare.
- d. Profesionisti duhet të shprehë përfundim negativ, pasi çdo anomali materiale e njohur kërkon përfundim negativ në një rishikim.
- e. Profesionisti duhet ta konvertojë angazhimin në auditim, pasi vetëm nëpërmjet auditimit mund të konkludohet për një anomali materiale.

Përgjigja e saktë është alternativa: c

18. Në një angazhim me procedura të rëna dakord, është përcaktuar që profesionisti të përzgjedhë 40 fatura dhe të verifikojë nëse secila prej tyre përmban miratimin e kërkuar sipas procedurës së shoqërisë. Nga 40 faturat e testuara, 11 nuk përmbajnë miratimin e kërkuar. Cili nga formulimet e mëposhtme duhet të përdoret për raportimin e gjetjes?

- a. “Kontrollet e miratimit nuk kanë funksionuar në mënyrë efektive gjatë periudhës.”
- b. “Nga procedurat tona rezulton se kontrollet e miratimit nuk janë respektuar në mënyrë të plotë.”
- c. “Nuk kemi identifikuar evidencë të mjaftueshme që kontrollet e miratimit kanë funksionuar efektivisht.”
- d. “Për 11 nga 40 faturat e testuara nuk u konstatua miratimi i kërkuar nga procedura e përcaktuar.”
- e. “Bazuar në kampionin e testuar, 27.5% e faturave të shoqërisë nuk janë miratuar sipas procedurës.”

Përgjigja e saktë është alternativa: d

- 19. Sipas Ligjit Nr. 10 091 të ndryshuar “Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar” Nenit 45 “Raporti për transparencë”, Audituesi ligjor ose shoqëria audituese, që kryen auditimin ligjor të njësisë ekonomike me interes publik, brenda tre muajve pas mbylljes së vitit financiar, publikon në faqen zyrtare të internetit një raport për transparencën, ku përfshihen të paktën:**
- a. përshkrimi i strukturës ligjore dhe i pronësisë;; përshkrimi i rrjetit, kur shoqëria e auditimit i përket një rrjeti; përshkrimi i strukturës drejtuese të shoqërisë së auditimit;
 - b. përshkrimi i sistemeve të kontrollit të brendshëm të cilësisë së shoqërisë së auditimit;
 - c. informacioni për kryerjen e kontrollit të fundit të cilësisë;
 - d. lista e njësisë ekonomike me interes publik, për të cilat është kryer auditimi ligjor gjatë vitit të fundit nga shoqëria e auditimit;
 - e. Të gjitha me lart

Përgjigja e saktë është alternativa: e

- 20. Një profesionist pranon një angazhim sigurie për informacion që nuk është informacion financiar historik. Palët kërkojnë që angazhimi të japë siguri të kufizuar. Cili nga pohimet e mëposhtme është i saktë sipas SNAS 3000 (i rishikuar)” Standardi Ndërkombëtar i Angazhimeve të Dhënies së Sigurisë”?**
- a. SNAS 3000 zbatohet për angazhime të sigurisë së arsyeshme, ndërsa angazhimet e sigurisë së kufizuar trajtohen nga standardet e rishikimit.
 - b. SNAS 3000 zbatohet për të dy nivelet e sigurisë, por kërkesat për marrjen e evidencës janë të njëjta pavarësisht nivelit të sigurisë.
 - c. SNAS 3000 zbatohet për të dy nivelet e sigurisë, por siguria e kufizuar përdoret vetëm kur kriteret e zbatueshme përcaktohen nga pala angazhuese.
 - d. SNAS 3000 zbatohet për angazhime të sigurisë së kufizuar vetëm kur një standard tjetër specifik nuk lejon dhënien e sigurisë së arsyeshme.
 - e. SNAS 3000 zbatohet si për angazhimet e sigurisë së arsyeshme, ashtu edhe për angazhimet e sigurisë së kufizuar.

Përgjigja e saktë është alternativa: e

SEKSIONI II – PYETJE ME SHTJELLIM (8 pyetje x 4 pikë secila pyetje)

Pyetje 1.

Shoqëria audituese “ABC sh.p.k” përfundon auditimin e një subjekti me rëndësi publike. Gjatë një kontrolli të mëvonshëm konstatohet se:

- disa përfundime të rëndësishme nuk mbështeten me evidencë të mjaftueshme dhe të përshtatshme;
- dokumentimi i dosjes së auditimit është i paplotë;
- rishikimi i kontrollit të cilësisë së angazhimit nuk është dokumentuar siç kërkohet;
- drejtuesi i angazhimit i ka kërkuar ekipit të mos hapë çështje të reja për shkak të afatit të shkurtër;
- shoqëria audituese nuk ka reaguar në kohë ndaj kërkesës së autoritetit mbikëqyrës për informacion dhe dokumentacion.

Kërkohet:

1. Identifikoni dy mangësi kryesore në nivelin e angazhimit.
2. Shpjegoni shkurt rolin e rishikimit të kontrollit të cilësisë së angazhimit.
3. Shpjegoni shkurt rolin e mbikëqyrjes publike në kontrollin e cilësisë së auditimit.
4. Si duhet të veprojë një kandidat për auditues, pjesë e ekipit të auditimit, kur i kërkohet të mos dokumentojë çështjet e konstatuara?

1. Mangësitë kryesore janë:

- *mungesa e evidencës së mjaftueshme dhe të përshtatshme për përfundimet e rëndësishme.* Kjo përbën mangësi në zbatimin e procedurave të auditimit dhe në dokumentimin e punës së kryer sepse shoqëria audituese ka arritur disa përfundime të rëndësishme pa siguruar evidencë të mjaftueshme dhe të përshtatshme.

- *Drejtuesi i angazhimit u ka kërkuar anëtarëve të ekipit të mos hapin çështje të reja për shkak të afatit të shkurtër, ndërsa rishikimi i kontrollit të cilësisë së angazhimit nuk është dokumentuar siç kërkohet.* Këto fakte tregojnë mangësi në mbikëqyrjen e ekipit, në zbatimin e procedurave të cilësisë dhe potencialisht në skepticizmin profesional. Afati i shkurtër nuk justifikon moskryerjen e procedurave të nevojshme ose mosdokumentimin e çështjeve të rëndësishme. Gjithashtu, kur rishikimi i cilësisë së angazhimit kërkohet nga standardet dhe kërkesat e zbatueshme, ai duhet të përfundojë dhe të dokumentohet siç duhet. Mungesa e dokumentimit nuk provon automatikisht se rishikimi nuk është kryer, por krijon një mangësi serioze në demonstrimin e përputhshmërisë me kërkesat përkatëse.

Kërkesa e drejtuesit të angazhimit për të mos hapur çështje të reja për shkak të afatit të shkurtër është veçanërisht problematike kur çështjet mund të ndikojnë në pasqyrat financiare ose në opinionin e auditimit. Drejtuesi i angazhimit duhet të sigurojë që ekipi të shqyrtojë çështjet e rëndësishme, të kryejë procedurat shtesë të nevojshme dhe të dokumentojë gjykimet profesionale. Nëse koha ose burimet janë të pamjaftueshme, ai duhet ta adresojë këtë problem përmes shoqërisë audituese, jo duke ulur cilësinë e punës. Standardet e rishikuara të menaxhimit të cilësisë kërkojnë një qasje aktive ndaj identifikimit dhe trajtimit të rreziqeve të cilësisë.

2.

Rishikimi i kontrollit të cilësisë së angazhimit synon të sigurojë një vlerësim objektiv të gjykimeve të rëndësishme të bëra nga ekipi i angazhimit dhe të konkluzioneve të arritura. Ky rishikim nuk zëvendëson përgjegjësinë e drejtuesit të angazhimit për cilësinë e auditimit. Shoqëria ABC sh.p.k. duhet të shqyrtojë nëse rishikimi është kryer realisht, nëse është dokumentuar siç duhet dhe nëse çështjet e rëndësishme janë zgjidhur. Nëse rishikimi nuk është kryer, ky nuk mund të zëvendësohet thjesht me përgatitjen e një dokumenti pas përfundimit të auditimit. Çdo mangësi duhet të trajtohet në mënyrë transparente dhe në përputhje me standardet e zbatueshme.

Roli i këtij rishikimi përfshin:

Vlerësimin objektiv të gjykimeve të rëndësishme. Rishikuesi shqyrton nëse gjykimet e ekipit dhe përfundimet përkatëse kanë një bazë të përshtatshme.

Vlerësimin e çështjeve me rëndësi të lartë. Shqyrtohen çështjet që përfshijnë rrezik të lartë, gjykim profesional të rëndësishëm ose pasiguri të konsiderueshme.

Vlerësimin e bazës së opinionit. Rishikuesi shqyrton dokumentacionin e përzgjedhur, pasqyrat financiare dhe raportin e propozuar të auditimit, sipas kërkesave të standardit.

Identifikimin dhe trajtimin e mangësive. Çështjet e pazgjidhura duhet të diskutohen dhe të trajtohen përpara përfundimit të rishikimit.

Dokumentimin e rishikimit. Dokumentacioni duhet të tregojë se cilat kërkesa janë përmbushur dhe se rishikimi është përfunduar në kohën e duhur.

3. Mbikëqyrja publike synon të sigurojë që audituesit ligjorë dhe shoqëritë e auditimit të ushtrojnë veprimtarinë e tyre në përputhje me kërkesat ligjore, profesionale, etike dhe të cilësisë duke pasur si qëllim mbrojtjen e interesit publik. Kontrolli i jashtëm i cilësisë është pjesë e mbikëqyrjes publike dhe nuk zëvendëson përgjegjësinë e shoqërisë audituese për sistemin e saj të kontrollit të cilësisë. Mbikëqyrja e auditimeve të njësive ekonomike me interes publik ka rëndësi të veçantë, sepse raportet e tyre financiare përdoren nga investitorë, kreditorë dhe përdorues të tjerë të interesuar. Në Shqipëri, autoriteti përkatës është Bordi i Mbikëqyrjes Publike (BMP), i cili ushtron mbikëqyrjen e audituesve ligjorë dhe shoqërive audituese. Roli i mbikëqyrjes publike përfshin:

Kontrollin e jashtëm të cilësisë: shqyrtimin e angazhimeve dhe të sistemeve të menaxhimit të cilësisë së shoqërive audituese.

Verifikimin e përputhshmërisë: kontrollin nëse auditimet janë kryer sipas standardeve profesionale dhe kërkesave ligjore.

Identifikimin e mangësive: vlerësimin e dobësive në dokumentim, evidencë, gjykime profesionale, pavarësi dhe procedura të kontrollit të cilësisë.

Marrjen e masave korrigjuese dhe disiplinore: sipas kompetencave dhe procedurave ligjore, kur konstatohen shkelje.

Përmirësimin e vazhdueshëm të cilësisë: nxitjen e trajnimit, përgjegjshmërisë profesionale dhe forcimin e besimit të publikut në raportet e auditimit.

Në rastin konkret mosreagimi në kohë i ABC sh.p.k. ndaj kërkesës së autoritetit mbikëqyrës për informacion dhe dokumentacion përbën një çështje të veçantë të përputhshmërisë rregullatore. Shoqëria duhet t'i përgjigjet kërkesës, të sigurojë dokumentacionin e kërkuar dhe të shpjegojë çdo vonesë, duke respektuar afatet dhe procedurat ligjore. Nëse konstatohet shkelje, autoriteti kompetent mund të ndërmarrë masat e parashikuara nga legjislacioni.

4.

Një kandidat për auditues duhet të veprojë me integritet, objektivitet, kompetencë profesionale, kujdesin e duhur dhe skepticizëm profesional. Ai nuk duhet të lejojë që presioni i afateve ose udhëzimet e papërshtatshme të ndikojnë negativisht në cilësinë e auditimit.

Në rastin konkret, kandidati duhet të ndërmarrë këto veprime:

1. Të mos pranojë anashkalimin e procedurave të nevojshme
2. Të sigurojë evidencë të mjaftueshme dhe të përshtatshme
3. Të dokumentojë dhe komunikojë shqetësimet
4. Të respektojë procesin e rishikimit të cilësisë
5. Të respektojë kërkesat ligjore dhe etike
6. Të ruajë pavarësinë dhe skepticizmin profesional

Pyetje 2.

Një shoqëri ka përfunduar auditimin ligjor të pasqyrave financiare vjetore. Pas lëshimit të raportit të auditimit, drejtimi deklaron para aksionarëve se auditimi përbën garanci se shoqëria do të vazhdojë veprimtarinë pa vështirësi në të ardhmen dhe se puna e kryer dhe vendimmarrja e organeve drejtuese kanë qenë dhe do të vazhdojnë të jenë efikase dhe efektive.

Kërkohet:

Duke u mbështetur në kërkesat ligjore për fushëveprimin e auditimit ligjor, analizoni nëse interpretimi i drejtimit është i saktë dhe shpjegoni kufijtë e garancive që mund t'i atribuohen auditimit ligjor.

Zgjidhje

Interpretimi i drejtimit nuk është i saktë. Auditimi ligjor synon shprehjen e një opinioni mbi pasqyrat financiare, nëse ato janë përgatitur, në të gjitha aspektet materiale, në përputhje me kuadrin e zbatueshëm të raportimit financiar. Auditimi ofron siguri të arsyeshme, por jo garanci absolute.

Auditimi ligjor nuk garanton se shoqëria do të vazhdojë veprimtarinë pa vështirësi në të ardhmen. Vlerësimi nga audituesi i parimit të vijimësisë dhe i pasigurive materiale përkatëse nuk përbën garanci për qëndrueshmërinë e ardhshme të shoqërisë.

Auditimi ligjor nuk garanton efikasitetin ose efektivitetin e punës së organeve drejtuese, as për periudhat e kaluara dhe as për të ardhmen. Shqyrtimi i aspekteve të qeverisjes dhe kontrollit të brendshëm në funksion të auditimit nuk përbën certifikim të përgjithshëm të cilësisë së administrimit. Deklarata e drejtimit u atribuon rezultateve të auditimit garanci që nuk mbështeten në fushëveprimin e tij. Sipas nenit 37, pika 1/1, të ligjit nr. 10091/2009, të ndryshuar, auditimi ligjor nuk përbën garanci për vijimësinë e ardhshme të subjektit apo për efikasitetin dhe efektivitetin e organeve drejtuese.

Pyetja 3.

Gjatë planifikimit të auditimit të shoqërisë ABC, audituesi e ka vlerësuar riskun e anomalive materiale për blerjet si të ulët, duke u mbështetur në kontrollet e brendshme të shoqërisë.

Gjatë testimit të kontrolleve, ekipi konstaton se, për një periudhë tremujore, një numër i konsiderueshëm urdhër-blejesh nuk kishte miratimin e kërkuar dhe se i njëjti punonjës kishte mundësi të krijonte furnitorë të rinj dhe të regjistronte faturat e tyre në sistem.

Drejtuesi i ekipit propozon të vazhdohet me qasjen e planifikuar fillimisht, me argumentin se strategjia dhe plani i auditimit janë miratuar në fillim të angazhimit.

Kërkohet:

Duke iu referuar SNA 315 (i rishikuar), “Identifikimi dhe Vlerësimi i Rreziqeve të Anomalisë Materiale Nëpërmjet Njohjes së Entitetit dhe Mjedisit të Tij” dhe SNA 330 “Reagimet e Audituesit Ndaj Rreziqeve të Vlerësuar” vlerësoni qasjen e propozuar nga drejtuesi i ekipit dhe shpjegoni se si duhet të ndikojë informacioni i ri në vlerësimin e riskut dhe në natyrën, kohën dhe shtrirjen e procedurave të mëtejshme të auditimit.

Përgjigje

Qasja e propozuar nga drejtuesi i ekipit nuk është e përshtatshme.

- Sipas SNA 315 (i rishikuar), vlerësimi i riskut është një proces dinamik dhe duhet të rishikohet kur gjatë auditimit merret informacion i ri që nuk përputhet me informacionin mbi të cilin është bazuar vlerësimi fillestar.
- Mungesa e miratimit për një numër të konsiderueshëm urdhër-blejesh tregon se kontrollet mbi procesin e blerjeve nuk kanë funksionuar siç ishte parashikuar.
- Fakti që i njëjti punonjës mund të krijojë furnitorë të rinj dhe të regjistrojë faturat e tyre tregon një mangësi në ndarjen e detyrave, duke rritur riskun e transaksioneve të paautorizuara ose fiktive dhe, rrjedhimisht, riskun e anomalive materiale.
- Audituesi duhet të rishikojë vlerësimin fillestar të riskut për blerjet. Nëse mbështetja e planifikuar në kontrollet e brendshme nuk është më e justifikuar, risku i vlerësuar duhet të rritet.
- Sipas SNA 330, ndryshimi i vlerësimit të riskut duhet të reflektohet në procedurat e mëtejshme të auditimit. Audituesi duhet të ndryshojë natyrën, kohën dhe shtrirjen e tyre, për shembull duke:
 - reduktuar mbështetjen në kontrollet e brendshme;
 - rritur procedurat thelbësore mbi blerjet dhe llogaritë e pageshme;
 - rritur madhësinë e kampionit dhe/ose shtrirjen e testimit;
 - kryer procedura më afër fundit të periudhës;
 - testuar në mënyrë specifike furnitorët e rinj, faturat e pazakonta dhe transaksionet pa miratimin përkatës.

Strategjia dhe plani i auditimit nuk janë dokumente statike. Informacioni i ri kërkon rivlerësimin e riskut dhe, kur është e nevojshme, ndryshimin e strategjisë dhe planit të auditimit dhe të procedurave të mëtejshme.

Pyetja 4.

Pas fillimit të auditimit, drejtimi i njësisë i kërkon audituesit që angazhimi i auditimit të ndryshohet në një angazhim që ofron një nivel më të ulët sigurie, me argumentin se auditimi po kërkon më shumë dokumentacion dhe kohë nga sa ishte parashikuar. Nuk paraqitet ndonjë ndryshim tjetër në rrethana që ndikon në nevojën për shërbimin e kërkuar.

Kërkohet:

Shpjegoni si duhet ta vlerësojë audituesi këtë kërkesë dhe si duhet të veprojë nëse nuk ekziston një justifikim i arsyeshëm për ndryshimin e kushteve të angazhimit?

Përgjigje

Para se të pranojë një angazhim me siguri më të ulët, Audituesi duhet të vlerësojë nëse ekziston një justifikim i arsyeshëm për ndryshimin e kushteve të angazhimit nga auditim në një angazhim që ofron nivel më të ulët sigurie.

Fakti që auditimi kërkon më shumë dokumentacion dhe kohë nga sa ishte parashikuar nuk përbën, në vetvete, një justifikim të arsyeshëm për ndryshimin e angazhimit.

Nëse nuk ekziston një justifikim i arsyeshëm, audituesi duhet:

- të mos pranojë ndryshimin e kushteve të angazhimit;
- të vazhdojë auditimin sipas kushteve të rëna dakord fillimisht;
- nëse drejtimi nuk lejon vazhdimin e auditimit, audituesi duhet të tërhiqet nga angazhimi, kur tërheqja është e mundur sipas ligjit ose rregullave në fuqi; dhe
- të vlerësojë nëse ekziston ndonjë detyrim për t'ua raportuar rrethanat palëve të tjera, si personat e ngarkuar me qeverisjen, pronarët ose autoritetet përkatëse.

Përfundim: sipas SNA 210, audituesi nuk duhet të pranojë ndryshimin e një angazhimi auditimi në një angazhim me nivel më të ulët sigurie kur nuk ekziston një justifikim i arsyeshëm për këtë ndryshim.

Pyetja 5.

Shpjegoni çfarë duhet të vlerësojë audituesi përpara pranimit të një angazhimi auditimi dhe pse është e rëndësishme që kushtet e angazhimit të dakordësohen dhe të dokumentohen qartë.

Përgjigje

Çfarë vlerëson

1. Parakushtet e auditimit (SNA 210.6): kuadri i raportimit financiar është i pranueshëm; drejtimi pranon përgjegjësinë për hartimin e pasqyrave, për kontrollin e brendshëm dhe për t'i dhënë audituesit akses të pakufizuar në informacion dhe në persona.
2. Integritetin e drejtimit dhe rrezikun e klientit.
3. Pavarësinë dhe respektimin e kodit të etikës (Neni 35), si dhe konfliktet e interesit.
4. Kompetencën, kohën dhe burimet e nevojshme për angazhimin.
5. Përputhshmërinë e emërimit me ligjin (Neni 42/4: nuk pranohet angazhimi në kundërshtim me kërkesat e emërimit) dhe mungesën e kufizimeve të fushëveprimit.

Pse kushtet dokumentohen me shkrim (letra e angazhimit, SNA 210.9-10)

- Sqarojnë objektivin, fushëveprimin dhe përgjegjësitë e audituesit dhe të drejtimit, kuadrin e raportimit dhe formën e raporteve.
- Parandalojnë keqkuptimet dhe pritshmëritë e gabuara.
- Janë bazë për ndryshimet e mëvonshme të angazhimit dhe për mbrojtjen e audituesit në rast mosmarrëveshjeje.

Pyetja 6.

Gjatë auditimit të ABC sh.a., audituesi nuk ka arritur të sigurojë dokumentacion të mjaftueshëm për një transaksion material me një palë të lidhur.

Administratori deklaron se transaksioni është kryer me kushte tregu dhe propozon t'i japë audituesit një deklaram me shkrim që konfirmon natyrën, kushtet dhe vlerën e transaksionit.

Ortaku i auditimit propozon ta pranojë këtë deklaram si evidencë të mjaftueshme dhe ta mbyllë çështjen.

Kërkohet:

Duke iu referuar SNA 500 – Evidenca e auditimit dhe SNA 580 – Deklarimet me shkrim, vlerësoni propozimin e ortakut dhe shpjegoni procedurat që duhet të kryejë audituesi dhe pasojat mbi opinionin nëse nuk arrin të sigurojë evidencë auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme për transaksionin material.

Përgjigje

Propozimi i ortakut të auditimit nuk është i përshtatshëm. Sipas SNA 580, deklaramet me shkrim të drejtimin përbëjnë evidencë auditimi, por nuk janë në vetvete evidencë auditimi e mjaftueshme dhe e përshtatshme për çështjet që trajtojnë. Për rrjedhojë, deklarami i administratorit nuk mund të zëvendësojë evidencën tjetër që kërkohet për transaksionin material me palën e lidhur.

Audituesi duhet të kryejë procedura të mëtejshme për të siguruar evidencë të mjaftueshme dhe të përshtatshme, si:

- të shqyrtojë kontratat, marrëveshjet, faturat dhe dokumentacionin tjetër mbështetës të transaksionit;
- të verifikojë pagesat dhe dokumentacionin bankar përkatës;
- të shqyrtojë procesverbalet dhe miratimet nga organet përkatëse të shoqërisë;
- të kërkojë, kur është e përshtatshme, konfirmime nga pala e lidhur ose nga palë të treta;
- të vlerësojë nëse kushtet e transaksionit dhe informacionet shpjeguese për palët e lidhura janë paraqitur në mënyrë të përshtatshme në pasqyrat financiare.

Nëse, edhe pas procedurave të mëtejshme, audituesi nuk arrin të sigurojë evidencë auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, kemi një kufizim në evidencën e auditimit. Ndikimi në opinion varet nga materialiteti dhe përhapja e efekteve të mundshme:

- nëse efektet e mundshme janë materiale, por jo të përhapura → opinion me rezervë;
- nëse efektet e mundshme janë materiale dhe të përhapura → refuzim për të dhënë opinion.

Pra, deklarami me shkrim i administratorit nuk është i mjaftueshëm për ta mbyllur çështjen.

Pyetja 7.

Cili është objekti i standardit ndërkombëtar të auditimit SNA 805 (i rishikuar), konsiderata të Veçanta – Auditimet e një Pasqyre Financiare të vetme, ose Elementëve, ose Llogarive ose Zërave të Veçantë të një Pasqyre Financiare? Jepni TRE shembuj të elementëve, llogarive ose zërave të veçantë të një pasqyre, për të cilat përdoret ky standard.

Objekti i SNA 805

Objekti i SNA 805 ” Konsiderata të Veçanta – Auditimet e Pasqyrave Financiare të Vetme dhe Elementëve, Llogarive ose Zërave të Veçantë të një Pasqyre Financiare”. trajton konsiderata të veçanta në zbatimin e këtyre SNA ve në auditimin e një pasqyre financiare të vetme ose elementëve, llogarive ose të zërave të veçantë të një pasqyre financiare. Një pasqyrë financiare e vetme, ose elementi, llogaria apo zëri i veçantë i një pasqyre financiare mund të përgatitet në përputhje me një kuadër për qëllime të përgjithshme ose për qëllime të veçanta. Nëse është përgatitur në përputhje me një kuadër për qëllime të veçanta, përsëri për auditimin do të zbatohet SNA 800 (i rishikuar)

Ky standard nuk zbatohet për raportin e audituesit të një komponenti (entiteti të kontrolluar), të lëshuar si rezultat i punës së bërë mbi informacionin financiar të një komponenti, me kërkesë të grupit të angazhimit për qëllime të një auditimi të pasqyrave financiare të grupit (të entiteteve të kontrolluara - për qartësim) (SNA 600 si reference).

Jepni tre shembuj të elementëve, llogarive ose zërave të veçantë të një pasqyre, për të cilat përdoret ky standard ?

Llogaritë e arkëtueshme, provizionet për llogari të arkëtueshme të dyshimta, inventarët, detyrimi për përfitimet e llogaritura të një skeme private të pensioneve, vlera e regjistruar e aktiveve jomateriale të identifikuar, ose detyrimi për pretendimet “e ndodhura por jo të regjistruara” në një portofol të sigurimeve, përfshirë shënimet shpjeguese.

Një tabelë e aktiveve të menaxhuara nga jashtë (nga të tretë) dhe të ardhurat e një skeme private të pensioneve, përfshirë shënimet shpjeguese.

Një tabelë e aktiveve materiale neto, përfshirë shënimet shpjeguese.

Një tabelë e pagesave në lidhje me një aktiv të dhënë me qira, përfshirë shënimet shpjeguese.

Një tabelë e pjesëmarrjes në fitim ose e shpërblimit të punonjësve, përfshirë shënimet shpjeguese.

Shënim: Nëse janë dhënë shembuj të tjerë të cilët lidhen me elementë të pasqyrave financiare nga ana e kandidatit dhe të cilat nuk gjenden më lart, sërish, përgjigja do të konsiderohet e saktë. Lista e shembujve më lart është dhënë më shumë se TRE për të treguar bashkësinë e gjerë të shembujve/përgjigjeve.

Pyetja 8.

Shpjegoni, sipas SNSL 4400 “Standardet Ndërkombëtare të Shërbimeve të Lidhura”, i rishikuar, (ISRS 4400) çfarë janë angazhimet me procedura të rëna dakord.

Angazhimi i procedurave të dakorduara

Në një angazhim të procedurave të dakorduara, praktikuesi kryen procedurat për të cilat është rënë dakord nga praktikuesi dhe pala angazhuese, ku pala angazhuese ka pranuar se procedurat e kryera janë të përshtatshme për qëllimin e angazhimit. Praktikuesi komunikon procedurat e rëna dakord të kryera dhe gjetjet përkatëse në raportin e procedurave të dakorduara. Pala e angazhuar dhe përdoruesit e tjerë të synuar i konsiderojnë vetë procedurat dhe gjetjet e dakorduara të raportuara nga praktikuesi dhe nxjerrin përfundimet e tyre nga puna e kryer nga praktikuesi.

Vlera e një angazhimi të procedurave të dakorduara të kryera në përputhje me këtë ISRS rezulton nga:

- (a) Pajtueshmëria e praktikantit me standardet profesionale, duke përfshirë kërkesat përkatëse etike; dhe
- (b) Komunikimi i qartë i procedurave të kryera dhe gjetjeve përkatëse.

Një angazhim i procedurave për të cilat është rënë dakord nuk është një angazhim auditimi, rishikimi ose një angazhim tjetër sigurie. Një angazhim i procedurave të dakorduara nuk përfshin marrjen e provave me qëllim që praktikuesi të shprehë një opinion ose një përfundim sigurie në çfarëdo forme.

SEKSIONI III - USHTRIME (8 Ushtrime x 6 pikë secili)

Ushtrimi 1.

Jeni caktuar drejtues i auditimit për shoqërinë prodhuese 'ABC sh.a.' për vitin ushtrimor që përfundon më 31 Dhjetor 2025. Gjatë fazës së planifikimit identifikoni faktet e mëposhtme:

- Më 1 Tetor 2025, shoqëria ka vënë në punë një sistem të ri kompjuterik të integruar me raportimin financiar ERP (Enterprise Resource Planning) për menaxhimin e inventarit dhe faturimit. Gjatë procesit të transferimit të të dhënave nga sistemi i mëparshëm në sistemin e ri, janë vërejtur mospërputhje midis ditarit të shitjeve dhe librit të madh.
- Shoqëria ka prezantuar një skemë të re shpërblimi për drejtuesit, ku 40% e bonusit vjetor varet nga arritja e një niveli fitimi neto prej 120 milionë lekë. Fitimi paraprak para rregullimeve është 122 milionë lekë.
- Për shkak të zhvillimit të teknologjisë, një linjë prodhimi me vlerë kontabël neto 80 milionë lekë përballet me rënie të kërkesës së tregut, por shoqëria nuk ka llogaritur asnjë provizion apo zhvlerësim.

Kërkohet:

- Identifikoni pohimet që preken nga rrethanat e ABC sha në pasqyrat financiare të saj.
- Përcaktoni nëse rreziku i anomalisë materiale është në nivel pasqyre financiare apo në nivel pohimi, dhe nëse përbën 'rrezik të rëndësishëm'.
- Formuloni 2 procedura specifike thelbësore të auditimit për të adresuar secilin rrezik.

Përgjigje

1. Sistemi ERP i ri dhe mospërputhjet

- Pohimet: plotësia, saktësia, ndodhia dhe ndarja në kohë (cut-off) e shitjeve dhe e llogarive të arkëtueshme; ekzistenca dhe vlerësimi i inventarit
- Niveli: pohimi. Rrezik i rëndësishëm, sepse mospërputhjet midis ditarit të shitjeve dhe librit të madh janë të konstatuara dhe lidhen me migrimin e të dhënave
- Procedura: (1) testim i kontrolleve të përgjithshme të IT dhe i kontrolleve të migrimit; (2) rakordim i bilanceve të migruara dhe testim i detajuar i cut-off-it të shitjeve dhe inventarit rreth 1 tetorit dhe 31 dhjetorit

2. Bonusi i drejtuesve i lidhur me fitimin neto 120 milionë lekë

- Pohimet: ndodhia, cut-off dhe saktësia e të ardhurave; plotësia e shpenzimeve dhe e detyrimeve (provizione); vlerësimi i aktiveve
- Niveli: pasqyra financiare në tërësi. Fitimi paraprak është vetëm 2 milionë lekë mbi pragun, ndaj ka nxitje për të manipuluar fitimin (rrezik mashtrimi dhe anashkalimi i kontrolleve nga drejtimi). Rrezik i rëndësishëm
- Procedura: (1) testim i hyrjeve në ditar, sidomos manuale dhe afër mbylljes së vitit; (2) testim i cut-off-it të të ardhurave dhe konfirmime të jashtme për shitjet e mëdha të dhjetorit

3. Linja e prodhimit 80 milionë lekë pa zhvlerësim

- Pohimi: vlerësimi dhe alokimi i aktiveve afatgjata materiale (SNK 36); në pasqyrim dhe shpjegime, mungesa e zhvlerësimit
- Niveli: pohimi. Rrezik i rëndësishëm: ka tregues zhvlerësimi dhe vlerësimi është subjektiv, kurse çdo rregullim mbi 2 milionë lekë e çon fitimin nën pragun e bonusit
- Procedura: (1) vlerësim i treguesve të zhvlerësimit dhe i modelit të flukseve monetare të drejtimit për shumën e rikuperueshme; (2) testim i supozimeve kyçe (kërkesa, norma e skontimit) kundrejt të dhënave të tregut dhe kontrast me vlerën e drejtë ose përdorim ekspertësh sipas SNA 620

Ushtrimi 2.

Ju jeni drejtuesi i ekipit të auditimit për shoqërinë e ndërtimit ABC sh.a., një shoqëri ndërtimi me 31 dhjetor 2024 si datë raportimi. Ky është viti i tretë që firma juaj kryen auditimin e kësaj shoqërie.

Gjatë takimit të planifikimit më 1 nëntor 2024 merrni informacionin e mëposhtëm:

- gjatë vitit shoqëria ka filluar operacione në dy qytete të reja dhe numri i projekteve aktive është dyfishuar;
- në korrik 2024 u largua drejtori financiar dhe pozicioni vazhdon të jetë vakant;
- shoqëria ka marrë një hua të re bankare prej 500 milionë lekësh, e cila përmban disa kushte financiare që duhet të plotësohen më 31 dhjetor 2024;
- një pjesë e konsiderueshme e të ardhurave lidhet me kontrata ndërtimi afatgjata, për të cilat drejtimi përdor vlerësime për përcaktimin e progresit;
- banka kërkon pasqyrat financiare të audituara deri më 15 shkurt 2025, rreth një muaj më herët se në vitin e kaluar.

Ortaku i angazhimit propozon që strategjia dhe plani i auditimit të vitit të kaluar të përdoren pa ndryshime të rëndësishme, pasi klienti është i njëjtë.

Kërkohet:

Duke iu referuar SNA 300 Planifikimi i Auditimit të Pasqyrave Financiare, identifikoni dhe shpjegoni tre çështje nga skenari që kërkojnë ndryshim të strategjisë së përgjithshme dhe/ose planit të auditimit për vitin 2025.

Përgjigje

Tre çështje kryesore që kërkojnë ndryshim të strategjisë së përgjithshme dhe/ose planit të auditimit janë:

1. Zgjerimi i aktivitetit dhe dyfishimi i numrit të projekteve aktive
Shoqëria ka filluar operacione në dy qytete të reja dhe numri i projekteve aktive është dyfishuar. Ky ndryshim rrit vëllimin dhe kompleksitetin e aktivitetit dhe mund të krijojë risqe të reja të anomalive materiale. Audituesi duhet të rishikojë strategjinë dhe planin, përfshirë burimet e nevojshme, shpërndarjen e stafit, kohën e auditimit dhe shtrirjen e procedurave mbi projektet e reja.
2. Largimi i drejtorit financiar dhe pozicioni vacant
Mungesa e drejtorit financiar që prej korrikut mund të ndikojë në procesin e raportimit financiar dhe në funksionimin e kontrolleve të brendshme. Kjo mund të rrisë riskun e gabimeve, vonesave ose mungesës së mbikëqyrjes së përshtatshme. Audituesi duhet të rivlerësojë qasjen ndaj kontrolleve të brendshme dhe të shqyrtojë nevojën për procedura thelbësore shtesë.
3. Afati më i shkurtër për përfundimin e auditimit
Banka kërkon pasqyrat financiare të audituara deri më 15 shkurt 2025, rreth një muaj më herët se vitin e kaluar. Ky afat ndikon drejtpërdrejt në kohën dhe organizimin e auditimit. Firma duhet të planifikojë fillimin më të hershëm të procedurave, të përcaktojë nëse nevojiten më shumë anëtarë të ekipit dhe të koordinojë në kohë punën me drejtimin.
Pra, propozimi për të përdorur strategjinë dhe planin e vitit të kaluar pa ndryshime të rëndësishme nuk është i përshtatshëm. Sipas SNA 300, audituesi duhet të përditësojë dhe ndryshojë strategjinë e përgjithshme dhe planin e auditimit kur është e nevojshme gjatë auditimit.

Shënim: Edhe huaja prej 500 milionë lekësh me kushte financiare (covenants) dhe përdorimi i vlerësimeve për matjen e progresit të kontratave afatgjata janë çështje të vlefshme që mund të përdoren si alternativa për tre pikat e kërkuara.

Ushtrimi 3.

Shoqëria “ABC” sh.a. tregon pajisje elektronike. Gjatë planifikimit të auditimit për vitin 2025, audituesi evidenton situatat e mëposhtme:

- një pjesë e konsiderueshme e shitjeve realizohet në muajin dhjetor dhe bonusi vjetor i drejtuesit të shitjeve varet nga arritja e objektivit të të ardhurave;
- inventari përmban modele pajisjesh që zëvendësohen shpesh nga modele të reja dhe drejtimi përcakton provigjionin për zhvlerësimin e tyre në bazë të gjykimit;
- kontrollet mbi autorizimin e ndryshimeve në çmimet e shitjes nuk janë zbatuar në mënyrë të qëndrueshme gjatë vitit.

Kërkohet:

- Identifikoni dy rreziqe të anomalive materiale që burojnë nga informacioni i mësipërm dhe, për secilin, tregoni pohimin përkatës të pasqyrave financiare që mund të ndikohet.**
- Për secilin nga dy rreziqet e identifikuara, përcaktoni një procedurë të mëtjshme auditimi që i përgjigjet drejtpërdrejt rrezikut të vlerësuar.**
- Shpjegoni si ndikon në reagimin e audituesit fakti që kontrollet mbi autorizimin e ndryshimeve në çmimet e shitjes nuk janë zbatuar në mënyrë të qëndrueshme.**

Përgjigje

- Identifikimi i rreziqeve dhe pohimeve**

Përqendrimi i një pjese të konsiderueshme të shitjeve në muajin dhjetor, së bashku me faktin që bonusi vjetor i drejtuesit të shitjeve varet nga arritja e objektivit të të ardhurave, krijon rrezik për njohjen e papërshtatshme të të ardhurave. Ky rrezik mund të përfshijë regjistrimin e shitjeve që nuk kanë ndodhur ose regjistrimin e tyre në periudhën e gabuar. Pohimet që mund të ndikohen janë veçanërisht ndodhja dhe ndarja e saktë e periudhave (cut-off).

Vjetërsimi i shpejtë teknologjik i modeleve të pajisjeve, së bashku me përdorimin e gjykimit nga drejtimi në përcaktimin e provigjionit për zhvlerësim, krijon rrezik që inventari të jetë i mbivlerësuar. Pohimi kryesor që ndikohet është vlerësimi.

- Procedurat e mëtjshme të auditimit**

Për rrezikun që lidhet me njohjen e të ardhurave, audituesi teston transaksione të shitjeve të regjistruara para dhe pas fundit të vitit dhe i krahason ato me dokumentacionin përkatës të shitjes dhe dorëzimit, duke marrë parasysh kushtet e njohjes së të ardhurave. Kjo procedurë mundëson vlerësimin nëse shitjet kanë ndodhur dhe janë regjistruar në periudhën e duhur.

Për rrezikun e mbivlerësimit të inventarit, audituesi analizon moshën dhe qarkullimin e artikujve dhe krahason vlerën kontabël të tyre me vlerën neto të realizueshme, duke marrë në konsideratë çmimet e shitjes të realizuara pas datës së raportimit, kostot e nevojshme për realizimin e shitjes dhe evidenca të tjera përkatëse. Kjo procedurë mundëson vlerësimin nëse zhvlerësimi i inventarit është përcaktuar në mënyrë të përshtatshme.

- Ndikimi i moszbatimit të qëndrueshëm të kontrolleve**

Moszbatimi në mënyrë të qëndrueshme i kontrolleve mbi autorizimin e ndryshimeve në çmimet e shitjes vë në dyshim efektivitetin operativ të këtyre kontrolleve dhe ndikon në vlerësimin e rrezikut të anomalive materiale, veçanërisht në lidhje me pohimin e saktësisë së të ardhurave. Kjo kufizon masën në të cilën audituesi mund të mbështetet në këto kontrolle.

Nëse audituesi synon të mbështetet në këto kontrolle, ai duhet të testojë efektivitetin e tyre operativ. Nëse rezultatet e testimit tregojnë se kontrollet nuk kanë funksionuar në mënyrë efektive, audituesi duhet të rishikojë vlerësimin e rrezikut dhe të përshtatë natyrën, kohën dhe shtrirjen e procedurave të mëtjshme të auditimit, duke kryer procedurat thelbësore të nevojshme për të siguruar evidencë auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme.

Ushtrimi 4.

Ju jeni përgjegjës për planifikimin e auditimit të shoqërisë “ABC sh.a.” për vitin 2025. Nga informacioni paraprak rezulton:

Elementi kontabël	Informacioni
Të ardhurat	Rritje 38% krahasuar me vitin e kaluar
Klientët	Rritje e ndjeshme e shitjeve me kredi
Arkëtimet	Rritje 52%
Inventarët	Rritje 45%
Marzhi bruto	Ka rënë ndjeshëm
Bonuset e drejtimit	Lidhen me realizimin e objektivit të fitimit
Sistemi informatik (TIK)	Është implementuar një sistem i ri gjatë vitit
Kontrolli i brendshëm	Nuk është testuar ende

Gjatë intervistës, drejtori financiar deklaroi se “objektivi kryesor është të arrihet fitimi i parashikuar sipas buxhetit”.

Kërkohet:

- Identifikoni të paktën katër faktorë rreziku që mund të çojnë në anomali materiale.
- Për faktorët e identifikuar, shpjegoni nëse rreziku lidhet kryesisht me rrezikun e natyrshëm, rrezikun e kontrollit, ose me kombinimin e tyre.
- Identifikoni të paktën dy pohime të pasqyrave financiare që mund të jenë veçanërisht të ekspozuara ndaj rrezikut.
- Cilat informacione ose procedura shtesë duhet të kërkojë audituesi gjatë fazës së vlerësimit të rrezikut? Jepni të paktën dy shembuj.

Përgjigje

- a) **Faktorët e rrezikut** – (shënim: Kandidatët zgjedhin 4(katër) prej nga të mëposhtmet:

Faktorë të pranueshëm përfshijnë:

- **rritjen e të ardhurave me 38%** Rritja e të ardhurave mund të jetë tregues i zgjerimit real të aktivitetit, por mund të krijojë gjithashtu rrezik që të ardhurat të jenë regjistruar para kohe, të jenë mbivlerësuar ose të mos mbështeten nga shitje reale. Për shembull, mund të regjistrohen shitje në fund të vitit për mallra që nuk janë dorëzuar ende, ose të mos regjistrohen saktë kthimet dhe zbritjet nga shitjet.

Rreziku kryesor: rreziku i natyrshëm i lidhur me mbivlerësimin e të ardhurave.

- **Rritja e ndjeshme e shitjeve me kredi:** shitjet me kredi mund të rrisin rrezikun që të ardhurat të njihen pa përmbushur kriteret përkatëse ose që llogaritë e arkëtueshme të mos jenë të rikuperueshme. Rreziqet përfshijnë regjistrimin e shitjeve ndaj klientëve me aftësi të dobët paguese; ekzistencën e klientëve fiktivë ose transaksioneve pa substancë ekonomike; mbivlerësimin e llogarive të arkëtueshme; nënvlerësimin e humbjeve të pritshme nga kreditë.

Rreziku kryesor: rreziku i natyrshëm për arkëtueshmërinë dhe njohjen e të ardhurave; rreziku i kontrollit varet nga efektiviteti i kontrolleve të kreditimit dhe miratimit të shitjeve.

- **Rritja e arkëtimeve me 52%:** Rritja e arkëtimeve është një tregues që duhet analizuar në lidhje me rritjen e shitjeve me kredi dhe të llogarive të arkëtueshme. Edhe pse arkëtimet e larta mund të jenë shenjë pozitive, ato nuk provojnë vetvetiu se shitjet janë regjistruar saktë. Audituesi duhet të shqyrtojë burimin e arkëtimeve, periudhën kur janë kryer dhe nëse arkëtimet lidhen me klientët e duhur.

Rreziku kryesor: gabime në rakordimin e bankës me librat kontabël, shpërndarja/identifikimi e pasaktë e arkëtimeve ose, në rrethana të caktuara, manipulimi i flukseve të parasë dhe i llogarive të klientëve. Kryesisht rrezik i natyrshëm për kompleksitetin e transaksioneve; rrezik kontrolli nëse rakordimet dhe kontrollet mbi arkëtimet janë të dobëta.

- **Rritja e inventarëve me 45%:** Rritja e inventarëve mund të tregojë grumbullim të mallrave të pashitura, ngadalësim të qarkullimit ose rrezik të vjetërsimit dhe zhvlerësimit. Nëse inventarët mbahen në vlerë më

të lartë se vlera e realizueshme neto, aktivet dhe fitimi mund të mbivlerësohen. Gjithashtu, mund të ketë gabime në numërimin fizik, pronësinë ose regjistrimin e inventarit në fund të vitit.

Rreziku kryesor: rrezik i natyrshëm për mbivlerësimi i inventarëve dhe i fitimit: rrezik kontrolli nëse nuk ekzistojnë kontrolle efektive mbi hyrjet, daljet, numërimin dhe rakordimin e inventarit.

- **Rënia e ndjeshme e marzhit bruto:** Rënia e marzhit bruto, në kushtet e rritjes së të ardhurave dhe inventarëve, mund të sinjalizojë ndryshime në çmime, kosto të blerjes, kosto prodhimi, përzierjen e produkteve ose gabime në vlerësimin e inventarit. Ajo mund të tregojë gjithashtu njohje të pasaktë të kostos së shitjeve, mosregjistrim të kostove përkatëse ose probleme me prerjen e periudhave kontabël.

Rreziku kryesor: gabime në kostot e shitjeve, inventarë të vlerësuar gabim ose anomali në të ardhurat. Llojet e rreziqeve mund të jenë rrezik i natyrshëm për shkak të gjykimeve dhe vlerësimeve kontabël; rrezik kontrolli nëse kontrollet mbi kostot dhe inventarin nuk funksionojnë efektivisht.

- **bonuset e drejtimit të lidhura me objektivin e fitimit:** që krijojnë stimul për paraqitje të favorshme të rezultatit financiar. Lidhja e shpërblimit të drejtuesve me realizimin e fitimit krijon një nxitje ekonomike për të paraqitur rezultate financiare më të favorshme. Kjo mund të rrisë rrezikun e regjistrimit të parakohshëm të të ardhurave; mosregjistrimit ose shtyrjes së shpenzimeve; manipulimit të vlerësimeve kontabël; mbivlerësimit të inventarëve ose të aktiveve të tjera.

Rreziku kryesor: rreziku i natyrshëm i mashtimit në raportimin financiar.

- **implementimin e një sistemi të ri IT:** Implementimi i sistemit të ri gjatë vitit mund të ketë ndikuar në përpunimin e transaksioneve, transferimin e të dhënave dhe kontrollet automatike. Rreziqet e mundshme përfshijnë: migrimin jo të plotë ose të pasaktë të të dhënave nga sistemi i vjetër; konfigurimin e gabuar të rregullave kontabël; aksesin e paautorizuar në sistem; ndryshimet e paautorizuara në të dhënat financiare; mosfunksionimin e kontrolleve automatike.

Rreziku kryesor: rreziku i kontrollit, nëse kontrollet e sistemit të ri nuk janë projektuar ose zbatuar siç duhet; mund të ketë edhe rrezik të natyrshëm nga kompleksiteti i përpunimit të të dhënave: mungesën e një vlerësimi/testimi të mëparshëm të kontrolleve relevante, që kërkon vëmendje të veçantë gjatë vlerësimit të rrezikut të kontrollit.

- **Kontrolli i brendshëm nuk është testuar ende:** Fakti që kontrollet e brendshme nuk janë testuar nuk do të thotë automatikisht se ato janë joefektive. Megjithatë, audituesi ende nuk ka siguruar evidencë nga testimi për të mbështetur mbështetjen të efektivitetit të tyre operacional. Nëse audituesi synon të mbështetet te kontrollet për të reduktuar natyrën, kohën ose shtrirjen e procedurave thelbësore, duhet të testojë efektivitetin e tyre operacional. Nëse audituesi nuk planifikon të mbështetet te kontrollet, ai mund të hartojë procedura thelbësore që i përgjigjen rreziqeve të vlerësuar, duke respektuar kërkesat e SNA 330. Për rreziqet e rëndësishme, kërkohen procedura thelbësore specifike, pavarësisht nga qasja e përgjithshme ndaj kontrolleve.

Rreziku kryesor: rreziku i kontrollit mbetet i pavlerësuar në aspektin e efektivitetit operacional.

b) Rreziku i anomalisë materiale vlerësohet në nivelin e pohimeve duke marrë parasysh dy përbërësit kryesorë:

Rreziku i natyrshëm (inherent risk): mundësia që një pohim të përmbajë anomali materiale përpara se të merren parasysh kontrollet përkatëse. Ai ndikohet nga kompleksiteti, subjektiviteti, ndryshimi, pasiguria dhe prirja ndaj anomalive për shkak të mashtimit ose gabimit. **Rreziku i kontrollit (control risk):** rreziku që një anomali materiale të mos parandalohet, ose të mos zbulohet dhe korrigjohet në kohë, nga kontrollet e brendshme të subjektivitetit. Klasifikimi duhet të mbështetet në rrethanat konkrete dhe në gjykimin profesional të audituesit. Në pikën 1 bazuar në rrethanat shpjegohen edhe rreziqet e shfaqura dhe llojet e tyre.

Rritja e ndjeshme e të ardhurave dhe bonuset e drejtimit për arritjen e objektivit të fitimit lidhen kryesisht me faktorë të rrezikut të natyrshëm, pasi këto rrethana mund të rrisin cënueshmërinë e pohimeve ndaj anomalive materiale.

Rritja e arkëtimeve me 52%; rritja e inventarëve; rritja e shitjeve me kredi: rënia e ndjeshme e marzhit bruto dhe implementimi Sistemi i ri IT mund të shfaqin **rreziqe të kombinuara:** mund të krijojë rreziqe të natyrshme dhe rreziqe të lidhura me kontrollin, në varësi të ndryshimeve të bëra dhe efektivitetit të kontrolleve përkatëse.

Kontrolli i brendshëm i pa testuar ende shfaq rrezikun e kontrollit.

c) Dy pohimet më të rëndësishme janë:

- **Ndodhja dhe ndarja e periudhave (cut-off) të të ardhurave nga shitjet**, për shkak të rritjes së të ardhurave me 38%, rritjes së shitjeve me kredi dhe nxitjes së drejtimit për të arritur objektivin e fitimit.

- **Vlerësimi dhe shpërndarja e inventarëve**, për shkak të rritjes së inventarëve me 45% dhe rënies së ndjeshme të marzhit bruto.

Gjithashtu, për llogaritë e arkëtueshme janë veçanërisht të rëndësishme pohimet: *ekzistenca, vlerësimi dhe shpërndarja*, ndërsa për shpenzimet është veçanërisht i rëndësishëm pohimi i *plotësisë*.

Shënim: kandidatët mund ti japin pohimet bazuar në ngjarjet ndaj më e detajuar jepet si vijon:

Sipas SNA 315 (i rishikuar) – Identifikimi dhe vlerësimi i rreziqeve të anomalive materiale, audituesi identifikon dhe vlerëson rreziqet në nivelin e pohimeve për klasat e transaksioneve, tepricat e llogarive dhe dhënit e informacioneve shpjeguese. Për rastin e shoqërisë “ABC sh.a.”, pohimet kryesore të ekspozuara janë:

Elementi kontabël	Pohimi sipas standardeve	Arsyeja
Të ardhurat nga shitjet	Ndodhja (Occurrence)	Ekziston rreziku që shitjet e regjistruara të mos kenë ndodhur realisht.
Të ardhurat nga shitjet	Ndarja e periudhave (Cut-off)	Ekziston rreziku që shitjet të jenë regjistruar në periudhën kontabël të gabuar.
Llogaritë e arkëtueshme nga klientët	Ekzistenca (Existence)	Ekziston rreziku që tepricat e regjistruara të klientëve të mos ekzistojnë realisht.
Llogaritë e arkëtueshme nga klientët	Vlerësimi dhe shpërndarja (Valuation and allocation)	Ekziston rreziku që llogaritë e arkëtueshme të mos paraqiten në shumën e duhur, për shkak të mosarkëtueshmërisë.
Inventarët	Ekzistenca (Existence)	Ekziston rreziku që inventari i regjistruar të mos ekzistojë fizikisht.
Inventarët	Vlerësimi dhe shpërndarja (Valuation and allocation)	Ekziston rreziku që inventarët të jenë të mbivlerësuar ose të mos jenë zhvlerësuar kur kërkohet.
Shpenzimet dhe kostot	Plotësia (Completeness)	Ekziston rreziku që kostot ose shpenzimet që i përkasin periudhës të mos jenë regjistruar.
Të ardhurat dhe shpenzimet	Saktësia (Accuracy)	Ekziston rreziku që transaksionet të jenë regjistruar në shuma të pasakta.

d) Gjatë fazës së vlerësimit të rrezikut, audituesi duhet të dokumentojë vlerësimet e tij dhe të hartojë procedura që i përgjigjen rreziqeve të identifikuar, në përputhje me standardet dhe kuadrin ligjor. Plani i auditimit duhet të përqendrohet te:

- Analizimi i trendeve të të ardhurave dhe marzhet sipas produkteve, klientëve ose segmenteve;
- Shqyrtimi i kontratave, faturave dhe dokumentacionin e shitjeve, veçanërisht rreth fundit të periudhës;
- Analizimi i arkëttimeve pas datës së raportimit;
- Shqyrtimi i skemës së bonuseve të drejtimit dhe kriteret e përcaktimit të tyre;
- Vlerësimi i ndryshimeve dhe kontrolleve të sistemit të ri IT;

- Marrja e informacionit mbi politikat dhe procedurat e kontrollit të brendshëm.

Shembuj: kandidati mund të japë dy nga të mëposhtmet

1. Analiza e të ardhurave dhe e shitjeve me kredi

Audituesi duhet të kërkojë:

Pasqyrat mujore të shitjeve për vitet 2024 dhe 2025.

Analizën e shitjeve sipas klientëve, produkteve dhe kanaleve të shitjes.

Kontratat e shitjes, faturat, dokumentet e dorëzimit dhe dokumentet e transportit.

Informacion mbi kthimet e mallrave, zbritjet dhe kredit-notat pas mbylljes së vitit.

Shpjegimin e drejtimit për rritjen prej 38% të të ardhurave.

Procedura e auditimit: kryerja e procedurave analitike për të identifikuar ndryshime të pazakonta dhe testimi i transaksioneve pranë datës 31 dhjetor 2025, për të vlerësuar nëse të ardhurat janë regjistruar në periudhën e duhur.

2. Verifikimi i llogarive të arkëtueshme dhe arkëtimeve

Audituesi duhet të kërkojë:

Listën e detajuar të klientëve dhe moshën e borxheve.

Historikun e pagesave dhe arkëtimet pas datës së mbylljes së vitit.

Informacion mbi klientët me saldo të mëdha ose të vonuara.

Politikat e kreditimit dhe limitet e miratuara për klientët.

Rakordimet bankare dhe regjistrimet kontabël të arkëtimeve.

Procedura e auditimit: dërgimi i konfirmimeve të jashtme për klientët e përzgjedhur, kontrolli i arkëtimeve pas datës së bilancit dhe vlerësimi i humbjeve të pritshme nga kreditë.

3. Inventarët dhe kostoja e shitjeve

Audituesi duhet të kërkojë:

Listat e inventarit sipas artikujve, sasive dhe vlerave.

Raportet e numërimit fizik dhe rakordimet me regjistrat kontabël.

Të dhëna mbi artikujt e vjetërsuar, të dëmtuar ose me qarkullim të ulët.

Dokumentacionin e blerjeve dhe të kostove të prodhimit, kur është i zbatueshëm.

Informacion mbi çmimet e shitjes pas mbylljes së vitit.

Procedura e auditimit: pjesëmarrja në inventarizimin fizik, kur kërkohet dhe është e zbatueshme, testimi i numërimit, kontrolli i koston dhe krahasimi i koston me vlerën e realizueshme neto sipas kuadrit kontabël përkatës.

4. Vlerësimi i sistemit të ri informatik

Audituesi duhet të kërkojë:

Raportin e implementimit të sistemit të ri.

Dokumentacionin e migrimit dhe rakordimit të të dhënave nga sistemi i vjetër.

Listën e përdoruesve dhe të drejtave të aksesit.

Evidencën e testimit të kontrolleve automatike.

Informacion mbi ndryshimet në konfigurim dhe ndërfaqet me sistemet e tjera.

Procedura e auditimit: kuptimi i rrjedhës së transaksioneve nga regjistrimi fillestar deri te pasqyrat financiare, inspektimi i kontrolleve të aksesit dhe testimi i kontrolleve përkatëse, nëse audituesi synon të mbështetet tek ato.

5. Bonuset e drejtimit dhe rreziku i mashtrimit

Audituesi duhet të kërkojë:

Kontratat dhe politikat e shpërblimit të drejtuesve.

Objektivat e fitimit dhe mënyrën e llogaritjes së bonuseve.

Procesverbalet e mbledhjeve të këshillit të administrimit ose organeve përkatëse.
Vlerësimet kontabël të rëndësishme dhe regjistrimet manuale në fund të vitit.
Shpjegime për transaksionet e pazakonta ose rregullimet e mëdha të periudhës.

Procedura e auditimit: testimi i regjistrimeve kontabël, vlerësimi i paragjykit të mundshëm në vlerësimet e drejtimit dhe shqyrtimi i transaksioneve të pazakonta.

6. Kuptimi dhe testimi i kontrolleve të brendshme

Audituesi duhet të dokumentojë kuptimin e kontrolleve të lidhura me shitjet, arkëtimet, inventarin dhe sistemin informatik. Ai duhet të përcaktojë:

Nëse kontrollet janë projektuar në mënyrë të përshtatshme.

Nëse janë zbatuar realisht.

Nëse synon të mbështetet te efektiviteti i tyre operacional.

Cilat procedura thelbësore nevojiten pavarësisht nga kontrollet.

Nëse audituesi planifikon të mbështetet te kontrollet, duhet të kryejë testet përkatëse të kontrolleve sipas SNA 330. Nëse kontrollet nuk ofrojnë bazë të mjaftueshme për mbështetje, audituesi duhet të përshtatë procedurat thelbësore.

Ushtrimi 5.

Gjatë auditimit të shoqërisë minerare 'ABC sh.a.', audituesi konstaton se shoqëria ka regjistruar një provizion për rikthimin e mjedisit në gjendjen e mëparshme me vlerë 180,000,000 lekë. Për të audituar këtë vlerësim kompleks, audituesi vendos të angazhojë një inxhinier mjedisi të pavarur si 'Ekspert të Audituesit'.

Kërkohet:

- 1. Përshkruani procedurat që duhet të kryejë audituesi për të vlerësuar kompetencën, aftësitë dhe objektivitetin e ekspertit sipas SNA 620.**
- 2. Shpjegoni elementët kryesorë që duhet të përmbajë marrëveshja me shkrim midis audituesit dhe ekspertit.**
- 3. Përcaktoni nëse lejohet që audituesi të referojë punën e ekspertit në një Raport Auditimi me opinion me rezervë dhe nën cilat kushte.**

Përgjigje

1. Kompetenca, aftësitë dhe objektiviteti (SNA 620.9): audituesi shqyrton licencën dhe anëtarësimin profesional të inxhinierit, përvojën në vlerësime mjedisore minerare dhe reputacionin (kompetenca dhe aftësitë). Për objektivitetin vëren nëse ka interes financiar, lidhje biznesi ose familjare me shoqërinë, apo presion të pazakontë nga drejtimi. Audituesi kupton edhe fushën e ekspertit dhe vlerëson përshtatshmërinë e punës së tij.
2. Marrëveshja me shkrim (SNA 620.11): (i) natyra, fushëveprimi dhe objektivat e punës; (ii) rolet dhe përgjegjësitë e audituesit dhe të ekspertit; (iii) natyra, koha dhe shtrirja e komunikimit, përfshirë forma e raportit të ekspertit; (iv) detyrimi për konfidencialitet.
3. Referimi në raport (SNA 620.14-15): në një raport me opinion të pamodifikuar audituesi nuk e referon ekspertin, përveç kur e kërkon ligji. Në raport me opinion me rezervë lejohet, ndërsa referimi është i rëndësishëm për të kuptuar modifikimin. Raporti duhet të tregojë qartë se referimi nuk pakson përgjegjësinë e audituesit për opinionin.

Ushtrimi 6.

Shoqëria ABC sh.a. po negocion financim me një bankë. Drejtimi i kërkon profesionistit të kryejë këto shërbime:

- 1. Të përgatisë pasqyrat financiare të shoqërisë nga regjistrat kontabël të mbajtur nga drejtimi.**
- 2. Të kryejë procedura analitike dhe kërkesa për informacion mbi pasqyrat financiare dhe të japë një nivel të kufizuar sigurie nëse ka ardhur në vëmendjen e tij ndonjë çështje që e bën të besojë se pasqyrat financiare nuk janë përgatitur, në të gjitha aspektet materiale, sipas kuadrit të zbatueshëm.**
- 3. Për një listë prej 30 kredish të përcaktuara nga banka, të krahasojë për secilën kredi shumën e principalit në regjistrat kontabël me kontratën përkatëse dhe të raportojë diferencat e konstatuara. Banka nuk kërkon opinion ose përfundim sigurie për portofolin. Drejtori financiar argumenton se të tre shërbimet janë forma të ndryshme të angazhimeve të sigurisë dhe mund të raportohen në të njëjtën mënyrë.**

Kërkohet:

Për secilin nga tre shërbimet:

- a) **identifikoni llojin e angazhimit;**
- b) **shpjegoni nëse profesionisti jep siguri dhe, kur është e zbatueshme, nivelin/natyrën e sigurisë që ofrohet.**

Përgjigje

Drejtori financiar nuk ka të drejtë: të tre shërbimet nuk janë angazhime të sigurisë dhe nuk raportohen në të njëjtën mënyrë.

1. Përgatitja e pasqyrave financiare nga regjistrat kontabël
 - a) Është angazhim për hartimin e informacionit financiar, sipas SNSL 4410 (ISRS 4410) – Angazhimet e Hartimit.

b) Profesionisti nuk jep siguri. Ai përdor ekspertizën e tij në kontabilitet dhe raportim financiar për të ndihmuar drejtimin në përgatitjen e pasqyrave financiare, por nuk shpreh opinion apo përfundim sigurie mbi to.

2. Procedurat analitike dhe kërkesat për informacion mbi pasqyrat financiare

a) Është angazhim rishikimi, sipas SNAR 2400 (ISRE 2400).

b) Profesionisti jep siguri të kufizuar. Përfundimi shprehet në formë negative, p.sh. nëse ka ardhur në vëmendjen e profesionistit ndonjë çështje që e bën të besojë se pasqyrat financiare nuk janë përgatitur, në të gjitha aspektet materiale, sipas kuadrit të zbatueshëm të raportimit financiar.

Procedurat përbëhen kryesisht nga kërkesa për informacion dhe procedura analitike, prandaj niveli i sigorisë është më i ulët se në një auditim.

3. Krahësimi i 30 kredive të përcaktuara nga banka

a) Është angazhim me procedura të rëna dakord, sipas SNSL 4400 (ISRS 4400).

b) Profesionisti nuk jep siguri dhe nuk shpreh opinion apo përfundim. Ai kryen procedurat specifike të rëna dakord dhe raporton gjetjet faktike, p.sh. diferencat ndërmjet shumës së principalit në regjistrat kontabël dhe shumës sipas kontratës për secilën kredi.

Ushtrimi 7.

Shoqëria “ABC” sh.a. ka inventar material në pasqyrat financiare. Numërimi fizik vjetor do të kryhet më 31 dhjetor 2025 në magazinën kryesore. Drejtimi i kërkon audituesit të mos marrë pjesë në numërimin fizik, duke argumentuar se lista përfundimtare e inventarit dhe procesverbali i komisionit të inventarizimit do t'i dërgohen pas përfundimit të procesit. Audituesi mund të marrë pjesë në numërim dhe nuk ekziston ndonjë pengesë praktike për pjesëmarrjen e tij.

Kërkohet:

- a) Si duhet të veprojë audituesi kur inventari është material për pasqyrat financiare?
- b) Cilat janë veprimet kryesore që audituesi duhet të kryejë gjatë pjesëmarrjes në numërimin fizik të inventarit?
- c) A mund të zëvendësohet pjesëmarrja në numërimin fizik vetëm me listën e inventarit dhe procesverbalin e përgatitur nga drejtimi? Si duhet të veprojë audituesi nëse pjesëmarrja është praktikisht e pamundur?

Përgjigje

a) Pjesëmarrja në numërimin fizik të inventarit Kur inventari është material për pasqyrat financiare, audituesi duhet të marrë evidencë auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme lidhur me ekzistencën dhe gjendjen e inventarit, duke marrë pjesë në numërimin fizik, përveç rasteve kur pjesëmarrja është praktikisht e pamundur. Audituesi duhet gjithashtu të kryejë procedura auditimi mbi regjistrimet përfundimtare të inventarit, për të përcaktuar nëse ato pasqyrojnë saktë rezultatet faktike të numërimit fizik.

b) Gjatë pjesëmarrjes në numërimin fizik, audituesi duhet: • Të vlerësojë udhëzimet dhe procedurat e drejtimit për regjistrimin dhe kontrollin e rezultateve të numërimit. • Të vëzhgojë zbatimin e procedurave të numërimit nga drejtimi. • Të inspektojë inventarin. • Të kryejë numërim testuese.

c) Zëvendësimi i pjesëmarrjes dhe procedurat alternative Në rrethanat e dhëna, lista e inventarit dhe procesverbali i përgatitur nga drejtimi nuk zëvendësojnë pjesëmarrjen e audituesit në numërimin fizik, pasi inventari është material dhe pjesëmarrja nuk është praktikisht e pamundur. Kërkesa e drejtimit për mospjesëmarrje nuk përbën, në vetvete, pamundësi praktike sipas SNA 501.

Nëse pjesëmarrja është praktikisht e pamundur, audituesi duhet të kryejë procedura alternative auditimi për të marrë evidencë të mjaftueshme dhe të përshtatshme lidhur me ekzistencën dhe gjendjen e inventarit. Nëse kjo evidencë nuk mund të merret as përmes procedurave alternative, audituesi duhet të modifikojë opinionin sipas SNA 705, duke marrë parasysh materialitetin dhe përhapjen e efekteve të mundshme të anomalive të pazbuluara.

Ushtrimi 8.

Shoqëria ABC sh.a. po përgatit pasqyrat financiare për vitin financiar të mbyllur më 31 dhjetor 2025. Pasqyrat financiare duhet të përgatiten në përputhje me SNRF dhe Shoqëria nuk aplikon ndonjë ligj apo rregullore tjetër lokale. Pasqyrat financiare përfshijnë: Pasqyrën e Pozicionit Financiar, Pasqyrën e fitim/humbjes dhe e të ardhurave gjithëpërfshirëse, Pasqyrën e ndryshimeve në kapital dhe Pasqyrën e lëvizjes së flukseve të mjeteve monetare. Audituesit e jashtëm kërkohet që të raportojnë për aksionarët e Shoqërisë për vitin financiar të mbyllur më 31 dhjetor 2025. ABC sh.a. ka disa filiale, një prej të cilëve (Shoqëria Filiali shpk), e blerë gjatë vitit. ABC sh.a. përgatit pasqyra financiare të konsoliduara, sic kërkohet nga SNRF 10 'Pasqyra financiare të konsoliduara', por ka përjashtuar Filialin shpk nga konsolidimi për shkak se drejtimi nuk ka përcaktuar ende vlerën e drejtë të aktiveve dhe detyrimeve të Filialit në datën e blerjes, sic kërkohet nga SNRF 3 'Kombinimi i biznesit'. Investimi është matur dhe paraqitur me kosto në pasqyrat financiare. Materialiteti i auditimit i përcaktuar për 31 dhjetor 2025 është 1.2 milion lekë. Totali i aktiveve në Pasqyrën e pozicionit financiar për 31 dhjetor 2025 është 125 milion lekë, ndërsa në 31 dhjetor 2024 ishte 150 milion lekë. Zëri "Investime në filial" më 31 dhjetor 2025 përbën 80% të totalit të aktivitetit të ABC sh.a. ndërsa më 31 dhjetor 2024 përbënte 75% të totalit të aktivitetit të ABC sh.a..

Kërkohet:

- 1. Përcaktoni llojin e opinionit që duhet të shprehë audituesi dhe pse?**
- 2. Formuloni tekstin e saktë të paragrafëve "Opinionin" dhe "Baza për Opinion" që duhet të paraqiten në raportin e Audituesit.**

Përgjigje

Lloji opinionit që audituesit do të leshojnë drejtimin është një opinion i kundërt. Kjo për arsye se audituesi ka konstatuar një shmangie nga Standardet Nderkombetare të Raportimit financiar. Drejtimi i shoqërisë ka përjashtuar konsolidimin e Filialit sh.p.k nga pasqyrat e konsoliduara për vitin financiar që mbyllet më 31 dhjetor 2025. Nga të dhënat e ushtrimit, anomalia e identifikuar është materiale por edhe e përhapur në të gjithë zërat e pasqyrave financiare për arsye se zëri i filialit përben gati 80% të totalit të aktivitetit për 31 dhjetor 2025 dhe 75% respektivisht për 2024.

Ekstrakt i cili përmban paragrafin e opinionit:

Opinionin kundër

Ne kemi audituar pasqyrat financiare të konsoliduara të shoqërisë tregtare ABC shpk dhe filialeve të saj (Grupi), të cilat përfshijnë pasqyrën e konsoliduar të pozicionit financiar me datën 31 dhjetor 2025, pasqyrën e të ardhurave gjithëpërfshirëse të konsoliduar, pasqyrën e ndryshimeve në kapital të konsoliduar dhe pasqyrën e flukseve të parasë të konsoliduar për vitin që mbyllet me këtë datë, si edhe shënimet për pasqyrat financiare të konsoliduara, përfshirë një përmbledhje të politikave kontabël më të rëndësishme.

Sipas opinionit tonë, për shkak të rëndësisë së çështjes të trajtuar në seksionin e Bazës për Opinionin Kundër të raportit tonë, pasqyrat financiare të konsoliduara bashkëlidhur nuk paraqesin drejt, në të gjitha aspektet materiale, (ose nuk japin pamjen e vërtetë dhe të drejtë për) pozicionin financiar të shoqërisë me datën 31 dhjetor 2025, dhe performancën financiare e flukset e parasë për vitin që mbyllet në këtë datë, në pajtim me Standardet Nderkombetare të Raportimit Financiar (SNRF).

Ekstrakt i cili përmban paragrafin e bazës për dhënie opinionin:

Baza për opinionin e kundërt

Sikurse shpjegohet në shënimin X, Grupi nuk ka konsoliduar filialin Filiali shpk, për shkak se nuk ka qenë në gjendje të përcaktonte vlerat e drejta të disa prej aktiveve dhe detyrimeve materiale të filialit në datën e blerjes. Për këtë arsye, investimi është njohur me kosto. Sipas SNRF-ve shoqëria duhet të kishte konsoliduar filialin e saj për blerjen, bazuar në shumën provizore. Nëse filiali do të kishte qenë konsoliduar, shumë elemente në pasqyrat financiare të konsoliduara bashkëlidhur do të ndikoheshin materialisht. Efektet në pasqyrat financiare të konsoliduara që lidhen me mos konsolidimin nuk janë përcaktuar.

Ne e kryem auditimin në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit (SNA të). Përgjegjësitë tona sipas këtyre standardeve janë përshkruar në mënyrë më të detajuar në seksionin e raportit të Përgjegjësisë të Audituesit për Auditimin e Pasqyrave Financiare. Ne jemi të pavarur nga shoqëria në përputhje me kërkesat etike që janë të përshtatshme për auditimin e pasqyrave financiare (të zbatueshme në juridiksionin përkatës) dhe kemi përmbushur edhe përgjegjësitë e tjera etike në përputhje me këto kërkesa.

Ne besojmë se evidenca e auditimit që kemi siguruar është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të dhënë një bazë për opinionin tonë kundër.